

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการพัฒนาวัยรุ่นเชิงบวกต่อพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ซึ่งมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

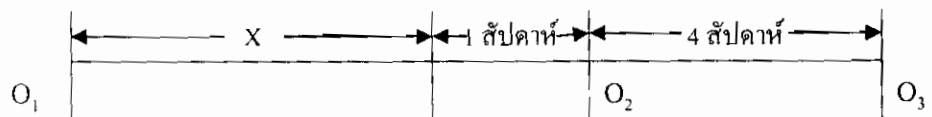
1. รูปแบบการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย
4. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย
6. การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – experimental research) แบบ 2 กลุ่ม โดยแบ่งเป็น กลุ่มทดลอง (Experimental group) และกลุ่มเปรียบเทียบ (Comparison group) มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลของ โปรแกรมการพัฒนาวัยรุ่นเชิงบวกต่อพฤติกรรมทางเพศ ในกลุ่มทดลอง และกลุ่มเปรียบเทียบ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี โดยมีแผนภูมิการทดลอง ดังนี้

แผนภูมิการทดลอง

กลุ่มทดลอง



กลุ่มเปรียบเทียบ



ภาพที่ 2 แผนภูมิการทดลอง

โดยกำหนดให้

O_1, O_1 หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนการทดลอง ด้วยแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล พฤติกรรมทางเพศเชิงบวกของกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

O_2, O_2 หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ ด้วยแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล พฤติกรรมทางเพศเชิงบวกของกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

O_3, O_4 หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลระยะติดตามหลังการทดลอง 4 สัปดาห์ ด้วยแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล พฤติกรรมทางเพศเชิงบวกของกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

X หมายถึง แผนการจัดกิจกรรมตามโปรแกรมการพัฒนาวัยรุ่นเชิงบวกต่อพฤติกรรมทางเพศในกลุ่มทดลอง ประกอบด้วยกิจกรรมทั้งหมด 5 กิจกรรม ดำเนินการ 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมครั้งที่ 1 เรื่อง “แตกต่าง อย่างเข้าใจ”

กิจกรรมครั้งที่ 2 เรื่อง “สุภาพบุรุษแสนดี สุภาพสตรีแสนงาม”

กิจกรรมครั้งที่ 3 เรื่อง “ระยะห่างเส้นบาง ๆ แห่งความปลอดภัย”

กิจกรรมครั้งที่ 4 เรื่อง “เจอกับฉันพบกันครึ่งทาง”

กิจกรรมครั้งที่ 5 เรื่อง “ทางเดินชีวิต พิชิตฝัน”

(X) หมายถึง ระยะเวลา 5 สัปดาห์ที่กลุ่มเปรียบเทียบไม่ได้รับโปรแกรมการพัฒนาวัยรุ่นเชิงบวกต่อพฤติกรรมทางเพศ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพศชายและหญิงที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2556 ในโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 ทั้งเพศชายและเพศหญิงที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 ในโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ใน 2 โรงเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น โรงเรียนเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน และ โรงเรียนเป็นกลุ่มเปรียบเทียบ จำนวน 30 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 60 คน โดยมีการคัดเลือกพื้นที่การศึกษา เกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

การเลือกพื้นที่ทำการศึกษา

1. เป็นโรงเรียนขยายโอกาส ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี
2. โรงเรียนให้ความร่วมมือในการวิจัยเป็นอย่างดี
3. โรงเรียน มีจำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อย่างน้อย 1 ห้องเรียน ที่มีจำนวนนักเรียน 30 คน ขึ้นไป และมีสภาพแวดล้อม และลักษณะทางภูมิศาสตร์คล้ายคลึงกัน
4. เป็นโรงเรียนที่ไม่มีการเรียนการสอน หรือ การอบรมโปรแกรมการพัฒนาวัยรุ่นเชิงบวกต่อพฤติกรรมทางเพศมาก่อน

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง เกณฑ์การคัดเลือกและคัดออกของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

เกณฑ์การคัดเลือก

1. กลุ่มตัวอย่างยินยอมเข้าร่วมการวิจัย
2. กลุ่มตัวอย่างได้รับการยินยอมเข้าร่วมการวิจัยจากผู้ปกครอง และครูประจำชั้น
3. ไม่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ การได้ยิน และการมองเห็น

เกณฑ์การคัดออก

1. เข้าร่วมกิจกรรมตามโปรแกรมการพัฒนาวัยรุ่นเชิงบวกไม่ครบตามแผนกิจกรรมทั้ง 5 ครั้ง
2. ไม่อยู่ในวันที่ทำการเก็บข้อมูล

ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง ที่กำหนดด้วยสูตร (Lemeshow et al., 1990, p. 40) ดังนี้

$$n/\text{กลุ่ม} = \frac{2\sigma^2(Z_{\alpha-1} + Z_{\beta-1})^2}{(\mu_1 - \mu_2)^2}$$

n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

α = ระดับนัยสำคัญ โดยกำหนดที่ 0.05

β = ระดับความเชื่อถือได้ โดยกำหนดที่ 95%

$Z_{\alpha-1}$ = คะแนนมาตรฐานที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 มีค่า 1.96

$Z_{\beta-1}$ = คะแนนมาตรฐานที่ระดับความเชื่อถือได้ 95% มีค่า 1.64

μ_1 = ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกลุ่มทดลอง

μ_2 = ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกลุ่มเปรียบเทียบ

σ = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมของกลุ่มทดลองกับกลุ่มเปรียบเทียบ

สำหรับ μ_1 , μ_2 และ σ ใช้ผลการวิจัยของสิริลักษณ์ บัญชาศักดิ์ (2552)

เรื่อง การประยุกต์ใช้โปรแกรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมความตั้งใจที่จะมีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย เป็นงานวิจัยกึ่งทดลองแบบสองกลุ่มวัดก่อนหลังและหลังการทดลอง กลุ่มทดลอง พบว่า คะแนนความตั้งใจที่จะมีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม ระยะเวลาหลังการทดลองของกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.54 และคะแนนความตั้งใจที่จะมีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม ระยะเวลาหลังการทดลองของกลุ่มเปรียบเทียบมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.35 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.35 โดยนำมาแทนค่าตามสูตร

$$n/\text{กลุ่ม} = \frac{2\left(\frac{0.54 + 2.35}{2}\right)^2 (1.96 + 1.64)^2}{(4.17 - 2.35)^2}$$

$$n/\text{กลุ่ม} = 29.48$$

ดังนั้น การศึกษานี้ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนกลุ่มละ 30 คน

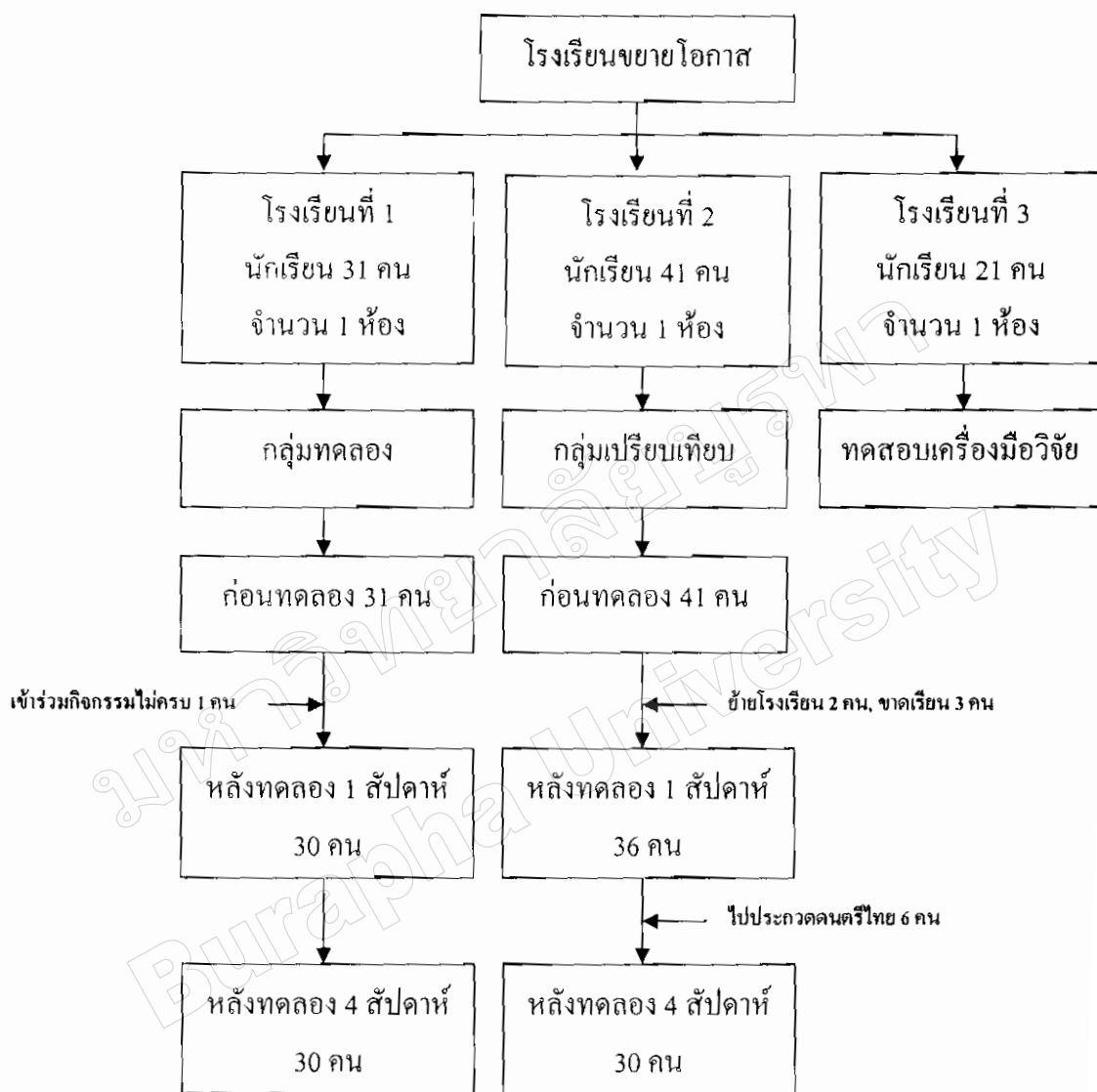
4. ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง

4.1 จำแนกโรงเรียนขยายโอกาสที่มีคุณลักษณะข้างต้นตามที่กำหนด ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จากจำนวนโรงเรียนขยายโอกาสทั้งหมด จำนวน 4 โรงเรียน แล้วทำการเลือกโรงเรียน ที่เป็นตัวแทนกลุ่มทดลอง 1 โรงเรียน และกลุ่มเปรียบเทียบ 1 โรงเรียน โดยต้องมีนักเรียนในห้องเรียนไม่น้อยกว่า 30 คน

4.2 เลือกห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากโรงเรียนขยายโอกาสที่จับสลากได้ในข้อ (1) โดยห้องเรียนที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นห้องเรียนที่ทางโรงเรียนอนุญาต โดยกลุ่มทดลองมีจำนวน 31 คน และกลุ่มเปรียบเทียบ มีจำนวน 41 คน

4.3 ตัวแทนห้องเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในกลุ่มทดลอง และกลุ่มเปรียบเทียบ จากข้อ (2) ถือเป็นตัวแทนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ทำการวิจัยในครั้งนี้ ทั้ง 2 โรงเรียน

4. ตัวแทนกลุ่มตัวอย่าง



ภาพที่ 3 จำนวนตัวแทนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสาร งานวิจัย และแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย ข้อมูลอายุ เพศ อายุ ผลการเรียนเฉลี่ย รายได้ขณะเรียนต่อสัปดาห์ สถานภาพการสมรสของพ่อแม่ การพักอาศัย ของนักเรียน

ส่วนที่ 2 แบบวัดพฤติกรรมทางเพศเชิงบวก แบ่งเป็น 5 ด้าน ดังนี้ 1) ความเอาใจใส่ (Caring/ Compassion) 2) คุณลักษณะ (Character) 3) การสร้างสัมพันธภาพ (Connectedness) 4) ความเชื่อมั่นในตนเอง (Confidence) และ 5) สมรรถนะ (Competence)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โปรแกรมการพัฒนาวัยรุ่นเชิงบวกต่อความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมทางเพศเชิงบวกเป็นการจัดกิจกรรมโดยใช้แนวคิดการพัฒนาวัยรุ่นเชิงบวกประกอบด้วยหลักสำคัญ 5 ด้าน คือ 1) ความเอาใจใส่ (Caring/ Compassion) เน้นการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการวัยรุ่น การสร้างความรับผิดชอบต่อคำพูดที่ทำร้ายผู้อื่น 2) คุณลักษณะ (Character) เน้นการเข้าใจถึงบทบาทการเป็นสุภาพบุรุษสุภาพสตรี 3) การสร้างสัมพันธภาพ (Connectedness) สร้างความเข้าใจในการปฏิบัติตนต่อการคบเพื่อนต่างเพศ และการวางตัวที่เหมาะสม 4) ความเชื่อมั่นในตนเอง (Confidence) เพิ่มความเชื่อมั่นในการปฏิเสธต่อแรงเมื่อตกอยู่ในสถานการณ์เสี่ยง และ 5) สมรรถนะ (Competence) เน้นการวางแผนเป้าหมายชีวิต การวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรค โดยประกอบด้วยกิจกรรม จำนวน 5 ครั้ง ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 เรื่อง “แตกต่าง อย่างเข้าใจ” วัตถุประสงค์กิจกรรมเพื่อให้ นักเรียนเข้าใจถึงความเปลี่ยนแปลงพัฒนาการวัยรุ่น ทางด้านร่างกาย และจิตใจระหว่างเพศชายและเพศหญิง และฝึกการแสดงความรักเอาใจใส่ ความเห็นอกเห็นใจ การแสดงความรับผิดชอบต่อคำพูดที่ทำร้ายความรู้สึกผู้อื่น โดยใช้วิธีการในการบรรยาย การระดมสมอง อภิปราย และการแสดงบทบาทสมมติ ซึ่งมีสื่อในการดำเนินกิจกรรม ได้แก่ ใบความรู้เรื่องพัฒนาการวัยรุ่น ใบตารางพัฒนาการวัยรุ่น ข้อความแสดงพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ และสังคม โจทย์คำถาม ใบสถานการณ์ปัญหา พัฒนาการวัยรุ่นที่ถูกล้อเลียน และใบความรู้ เรื่อง “ความเห็นอกเห็นใจในผู้อื่น”

กิจกรรมที่ 2 เรื่อง “สุภาพบุรุษแสนดี สุภาพสตรีแสนงาม” วัตถุประสงค์กิจกรรมเพื่อให้ นักเรียนทราบถึงบทบาทของการเป็นสุภาพบุรุษและสุภาพสตรีที่เหมาะสมตามหลักประเพณีและวัฒนธรรมไทย โดยใช้วิธีการในการบรรยาย การระดมสมอง และอภิปราย ซึ่งมีสื่อในการดำเนินกิจกรรม ได้แก่ ใบลงข้อมูลสุภาพบุรุษ/ สุภาพสตรีในอุดมคติ ใบตารางที่กำหนดคุณลักษณะของสุภาพบุรุษแสนดี และสุภาพสตรีแสนงาม และใบความรู้ เรื่อง ผลดีของการเป็นสุภาพบุรุษแสนดี และสุภาพสตรีแสนงาม

กิจกรรมที่ 3 เรื่อง “ระยะห่างเส้นบาง ๆ แห่งความปลอดภัย” วัตถุประสงค์กิจกรรมเพื่อให้ นักเรียนสามารถปฏิบัติตัวในการคบเพื่อนและการวางตัวที่เหมาะสมต่อเพื่อนต่างเพศ และสามารถบอกผลดีของการการวางตัวที่เหมาะสมต่อเพื่อนต่างเพศ โดยใช้วิธีการในการบรรยาย การระดมสมอง และอภิปราย ซึ่งมีสื่อในการดำเนินกิจกรรม ได้แก่ เรื่องย่อ “คำมั่นสัญญาของ

ลูกขอ” ใบงาน เกมจับคู่ “ระยะห่าง การวางตัวที่ปลอดภัย” และใบความรู้ เรื่อง การวางตัวและการคบเพื่อนต่างเพศที่เหมาะสม

กิจกรรมที่ 4 เรื่อง “เธอกับฉันพบกันครึ่งทาง” วัตถุประสงค์กิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติและการต่อรองเมื่อตกอยู่ในสถานการณ์เสี่ยงและสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้กับนักเรียนต่อการปฏิเสธต่อรอง โดยใช้วิธีการในการบรรยาย การระดมสมอง และอภิปราย ซึ่งมีสื่อในการดำเนินกิจกรรม ได้แก่ โจทย์คำถาม บัตรเปอร์เซ็นต์ความมั่นใจต่อการปฏิเสธต่อรอง ใบงานสถานการณ์ บัตรคำถามปฏิเสธต่อรอง เกมจับคู่ “เธอกับฉันพบกันครึ่งทาง” ใบเฉลย เกมจับคู่ “เธอกับฉันพบกันครึ่งทาง” และใบความรู้ เรื่อง “หลักการปฏิเสธต่อรอง”

กิจกรรมที่ 5 เรื่อง “ทางเดินชีวิต ที่ฉันลิขิตเอง” วัตถุประสงค์กิจกรรมเพื่อให้นักเรียนสามารถวางแผนเป้าหมายชีวิตตนเองได้ สามารถวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นในการทำตามเป้าหมายชีวิต สามารถวิเคราะห์ ผลดี ผลเสีย จากสถานการณ์ที่ได้รับ โดยใช้วิธีการในการบรรยาย การระดมสมอง และอภิปราย ซึ่งมีสื่อในการดำเนินกิจกรรม ได้แก่ แผ่นกิจกรรม “แผนชีวิตพิชิตฝัน” ใบความรู้ เรื่อง การวางแผนชีวิต ชุดจำลองการตั้งครุฑ ใบกิจกรรม สถานการณ์สมมุติ และบันไดงู

วิธีดำเนินการทดลอง และเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยทำการทดลอง โปรแกรมการพัฒนาวัยรุ่นเชิงบวกกับนักเรียนกลุ่มทดลองขกชั้นเรียน และเก็บรวบรวมข้อมูลในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบขกชั้นเรียน โดยใช้ระยะเวลาในการดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสิ้น 7 สัปดาห์ ดังนี้

สัปดาห์ที่ 1 ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลก่อนการทดลอง โดยใช้แบบสอบถาม จากนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป และความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมทางเพศเชิงบวก

สัปดาห์ที่ 2-6 ผู้วิจัยดำเนินกิจกรรมกับนักเรียนกลุ่มทดลองตามโปรแกรมการพัฒนาวัยรุ่นเชิงบวกต่อความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมทางเพศเชิงบวกทั้ง 5 กิจกรรม จำนวน 5 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที โดยใช้เวลาการดำเนินกิจกรรม 5 สัปดาห์ ๆ 1 ครั้ง ๆ ละ 60 นาที

สัปดาห์ที่ 7 ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลหลังการทดลอง โดยใช้แบบสอบถาม จากนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป และความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมทางเพศเชิงบวก

สัปดาห์ที่ 11 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลหลังการทดลอง 4 สัปดาห์ ซึ่งเป็นระยะติดตามความคงทนของความตั้งใจในความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมทางเพศเชิงบวก